

МРНТИ 18.41.51

Дарига Салыкова¹*¹Т.Жүргенов атындағы қазақ ұлттық өнер академиясы
Алматы, Қазақстан***ЭСТРАДАЛЫҚ МУЗЫКАЛЫҚ БІЛІМНІҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ****Аннотация**

Д.О. Салықованың мақаласында эстрадалық музыкалық білім берудің кейбір мәселелері, атап айтқанда Эстрадалық вокал мамандығы бойынша оқытудың негізгі параметрлері және Эстрадалық оркестр аспаптары қарастырылады. Осы бағытты зерттеу барысында бакалавриат және магистратура құзыреттері бойынша ұсынылған мамандықтардың маңызды құрамдас бөліктері анықталды.

Ол «эстрада өнері» және «Эстрадалық оркестр әртісі» мамандығы бойынша білім беру бағдарламаларының негізгі мақсаттары мен міндеттерін салыстырады, ол эстрадалық өнер саласында жоғары білікті мамандар даярлау саласында ұлттық мәдениет пен өнерді қалыптастыру мен дамытудың стратегиялық басымдықтарын айқындауды қамтиды. Автор жалпы және мамандандырылған құзыреттілікке ие болатын студенттер мен зерттеушілерді оқыту үдерісі туралы ақпаратты қорытындылайды, олардың ішінде: қазіргі заманғы өнер саласындағы жағдай мен процестерді зерттеу; құбылыстар мен процестерді талдау, музыкалық өнер туындыларын бағалау, тарихи заңдылықтарды зерттеу және мәдени мұраның көркемдік дәстүрлерін дамыту. Нәтижесі осы ЖОО-да оқыту музыкалық өнер мен мәдениеттің тарихы мен теориясын зерттеу саласында кәсіби дағдыларды меңгеруге, ойлау мәдениетінің шекарасын кеңейтуге және өз еңбегін ғылыми негізде ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Сондай-ақ мұнда кәсіби теориялық және практикалық білім мен білік алуға мүмкіндік бар

Түйінді сөздер: музыкалық білім, эстрада, вокал, эстрада аспаптары**Дарига Салыкова¹***¹Казахская национальная академия искусств имени Т. К. Жургенова
Алматы, Казахстана***НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭСТРАДНОГО МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ****Аннотация**

В статье Салыковой Д.О. рассматриваются некоторые вопросы эстрадного музыкального образования, в частности основные параметры обучения по специальности эстрадный вокал и инструменты эстрадного оркестра. В процессе изучения данного направления выявлены важные составляющие представленных специальностей в разрезе компетенций бакалавриата и магистратуры. Ею сопоставляются основные цели и задачи образовательных программ по специальности «Искусство эстрады» и «Артист эстрадного оркестра», которые включают определение стратегических приоритетов формирования и развития национальной культуры и искусства в области подготовки высококвалифицированных специалистов в области эстрадного искусства. Автор подытоживает информацию о процессе обучения студентов и исследователей, которые приобретают общие и специализированные компетенции, среди которых: изучение ситуации и процессов в сфере современного искусства; анализ явлений и процессов, оценка произведений музыкального искусства, изучение исторических закономерностей и развитие художественных традиций культурного наследия. Результат обучения в этом вузе позволит овладеть профессиональными навыками в области изучения истории и теории музыкального искусства и культуры, расширить границы культуры мышления и организовать свой труд на научной основе. Также здесь имеется возможность получить профессиональные теоретические и практические знания и умения.

Ключевые слова: музыкальное образование, эстрада, вокал, эстрадные инструменты

Daria Salykova¹

¹*Kazakh National Academy Arts named after T. Zhurgenov
Almaty, Kazakhstan*

SOME PROBLEMS OF POP MUSIC EDUCATION

Abstract

The article by Salykova D. O. discusses some issues of pop music education, in particular, the main parameters of training in the specialty pop vocals and instruments of a pop orchestra. In the process of studying this direction, the important components of the presented specialties in the context of bachelor's and master's degrees are identified.

It compares the main goals and objectives of educational programs in the specialty «pop Art» and «pop orchestra Artist», which include the definition of strategic priorities for the formation and development of national culture and art in the field of training highly qualified specialists in the field of pop art. The author summarizes information about the learning process of students and researchers who acquire General and specialized competencies, including: the study of the situation and processes in the field of contemporary art; analysis of phenomena and processes, evaluation of works of musical art, study of historical patterns and development of artistic traditions of cultural heritage. Result training at this University will allow you to master professional skills in the field of studying the history and theory of musical art and culture, expand the boundaries of the culture of thinking and organize your work on a scientific basis. There is also an opportunity to get professional theoretical and practical knowledge and skills.

Key words: musical education, pop music, vocals, pop instruments

Экономиканы жаһандандыру процестері, Қазақстан Республикасының халықаралық білім беру кеңістігіне кіру мәселелері мамандарды кәсіби даярлау сапасын арттыру және олардың шығармашылығын насихаттау мәселелерін әзірлеуді талап етеді. Бұл ретте ұлттық дәстүрлерді сақтауға және дамытуға, соның салдарынан мемлекеттің мәдени деңгейін арттыруға ықпал ететін өнер жоғары оқу орындарына маңызды рөл атқарады. Бұл тұрғыда республиканың көркем мәдениетінде белгілі бір орын алатын Эстраданың музыкалық өнерінің ерекше танымалдығы аса маңызды болып табылады, оған бұқаралық ақпарат құралдары мен телекоммуникациялық технологиялардың қарқынды дамуы ықпал етеді. Соңғы онжылдықта зерттеушілердің орындаушылықтың осы түріне, оның бастауына, қалыптасу тарихына, оқытудың теориясы мен әдістемесі мәселелеріне деген қызығушылығының артуы байқалуы кездейсоқ емес.

Көптеген танымал эстрадалық орындаушылардың қызметі осы ғылыми мақаланың негізгі идеясын растайды және кәсіби тәжірибе дағдыларын алуға, мәдениетаралық диалог шеңберінде шығармашылық қызметті танымал етуге бағытталған осындай диалогтың жарқын дәлелі болып табылады, бұл сондай-ақ конфессияаралық диалогты қамтиды, мәдени құндылықтарды көтермелеу ісіндегі озық тәжірибені насихаттауға ерекше назар аударылады. Бұған көптеген халықаралық іс-шараларға, конкурстарға, фестивальдарға және шоу жобаларға қатысу арқылы қол жеткізілді. Олардың ішінде «Жұлдыздар Фабрикасы» – «Фабрика Звезд», «Дауыс» – «Голос», «Хочу к Меладзе» және т. б. заманауи телевизиялық шоу мен байқаулар бар.

Халықаралық форматтағы осындай коммерциялық емес жобалардың өзектілігі эстрада вокалистерінің ширату жолдарының дербестігін тв-шоуға қатысу арқылы негіздейді. Көптеген танымал мәдениет қайраткерлерінің шығармашылығы түрлі өркениеттер арасындағы халықаралық мәдени диалог шеңберінде эстрадалық орындаушылардың шығармашылық қызметін танымал ету тәсілдерін көрсетеді. Танымал ресейлік продюсерлермен, музыканттармен, композиторлармен, режиссерлермен және ғалымдармен белсенді ынтымақтастық таңдалған мамандықта кәсіби білім алуға, танымал телевизиялық шоу жобаларға, фестивальдарға, ғылыми симпозиумдарға, конференцияларға, дөңгелек үстелдерге және басқа да іс-шараларға қатысуға жаңа

мүмкіндіктер ашты. Осы мақала аясында отандық музыкатануда вокалист-эстрадниктер үшін олардың шығармашылық қызметіндегі кең мүмкіндіктерді ашуға арналған өзекті және аз зерттелген тақырып ашылып, осы проблематиканы шешу тәсілдері табылды. Ерекше жолмен республикамызда танымал музыкалық жобалар атап өтілуі мүмкін, олар шығармашылық тұлғаны дамытудың әрі қарайғы жолдарын ашады және кең концерттік алаңға, көбінесе әлемдік аренаға шығады. Бұл зерттеу ұсынылған тақырыптың толық ашылуын талап етпейді, бұл заманауи музыкалық ғылымның осындай ауқымды, қызықты және өзекті тақырыптарын зерделеуге жол ашады. Білікті мамандарды, атап айтқанда, «Эстрада өнері» білім беру бағдарламасы бойынша бакалаврлар мен магистранттарды даярлау республикада Қазақ Ұлттық Университетінде (Астана) және Т.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясында келесі мамандықтар бойынша жүзеге асырылады – «Эстрадалық оркестрдің әртисі», «Эстрада вокалисті».

Білім беру бағдарламалары шеңберінде бакалавриат пен жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің көп деңгейлі жүйесі іске асырылады. Мемлекеттік және орыс тілдерінде оқыту 2000 жылдан бастап жүргізіледі. Мамандық қызмет еткен жылдары Қазақстан Республикасының мәдени қызметінің әртүрлі салаларында және шығармашылық құрылымдарында жұмыс істейтін жоғары білікті мамандар дайындалды.

«Эстрада өнері» мамандығы бойынша білім беру бағдарламаларының мақсаттары мен міндеттері – эстрадалық өнер саласында жоғары білікті мамандар даярлау саласында ұлттық мәдениет пен өнерді қалыптастыру мен дамытудың стратегиялық басымдықтарын айқындауды қамтиды. Оқу барысында студенттер мен зерттеушілер жалпы және мамандандырылған құзыреттіліктерге ие болады, олардың ішінде: қазіргі заманғы өнер саласындағы жағдай мен процестерді зерттеу; құбылыстар мен үрдістерді талдау, музыкалық өнер туындыларын бағалау, тарихи заңдылықтарды зерттеу және мәдени мұраның көркемдік дәстүрлерін дамыту. Бұл ЖОО-да оқыту музыкалық өнер мен мәдениеттің тарихы мен теориясын зерттеу саласында кәсіби дағдыларды меңгеруге, ойлау мәдениеті шекарасын кеңейтуге және өз еңбегін ғылыми негізде ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар мұнда біз кәсіби теориялық және практикалық білім мен іскерлікке ие болдық.

Т.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер Академиясында студенттер мен магистранттар білім алуды басты мақсат ретінде қарастырады. Эстрадалық өнер, джаз, композиторлық бағыт, мәдениет саласындағы практикалық мәселелерді тиімді шешу, кәсіби оқытудың негізгі міндеттерін білу оқу процессінің негізі болып табылады. Бакалавриат және магистратура курстарында оқытылатын пәндерде оқытушы-профессорлар құрамы оқу үрдісінде өнер тарихы мен теориясы саласындағы іргелі ғылыми зерттеулер туралы түсінік береді, эстрадалық талдаудың қазіргі заманғы өнерінің негізгі әдістерін ажырата білуге, өнер мәселелері бойынша кәсіби пікірталастарды талқылауға және жүргізуге, заманауи мәдени бағыттағы оқиғаларға баға бере білуге және өз бетінше пікір білдіруге, кәсіби эстрадалық-джаз терминологиясын меңгеруге дағдыландырады, сондай-ақ болашақ мамандарды эстрадалық-джаз қызметіне дайындау, эстрада өнерінің құрамдас бөлігі ретінде Индустрия шоуын зерттеу ге баулиды. Бакавриат пен магистратурада білім алу барысында эстрадалық-джаз музыкасының негізгі дағдыларын меңгеруге, зерттеу қызметінде өз білімдерін қолдануға, өнердің әр түрлі салаларында қазіргі заманғы үдерістерде белсенді позицияға ие болуға, теледидармен, журналдармен, БАҚ-пен ынтымақтасуға, тарих және эстрада өнерін дамыту мәселелері бойынша түрлі пікірлерді қалыптастыру үшін кәсіби бағдарламалар жасауға мүмкіндік берілген.

Бакалавриатта оқыған төрт жыл ішінде және магистратурада оқыған екі жыл ішінде білім алушы қоғамда және шығармашылық қызмет шекарасындағы рөл туралы бірегей мүмкіндік алады, ол өндірістік және әлеуметтік салаға жаңа компьютерлік технологияларды, эстрада өнері саласындағы техникалық жетістіктерді енгізу, бұқаралық ақпарат құралдарының жеке және бұқаралық санаға әсерін күшейту нәтижесінде үнемі өзгеріп отырады. Олар өнердің әр түрлі бағыттарында (джаза, мюзикл, оперетта, рок опералар) тарих, теория және заманауи өнер саласында білім алады. Ең бастысы - олар

ғылыми-зерттеу жұмыстарын жинау және ресімдеу тәсілдерін, зерттеу процесіндегі іс-әрекеттердің дәйектілігі мен сипатын меңгереді, сонымен қатар өнер саласындағы менеджмент, маркетинг, экономика дағдыларын игереді. Оқу кезінде енгізілген пәндер бойынша бағдарламаларды әзірлеу кезінде әрбір мамандандудың ерекшеліктері және алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын әр түрлі еңбек қызметінде кеңінен қолдану мүмкіндіктері ескерілді: жеке және ұжымдық концерттік сөз сөйлеу, теория, педагогика және т. б. Екі жыл бойы магистранттар өз бетінше тәжірибе жүзінде болашақ жұмыстың әр түрлі бағыттарымен танысады. Осы мақсатқа жету үшін оқу үрдісінде таңдалған қызмет саласында табысты жұмыс істеу үшін қажетті құзыреттілік пен практикалық дағдылар байланыстырылды, магистрант еңбек нарығындағы әлеуметтік мобильділік пен тұрақтылыққа ықпал ететін әмбебап және пәндік-мамандандырылған білім мен жеке қасиеттерге ие болу құқығына ие болды.

Шығармашылық қызмет саласында «Эстрада өнері» және «Эстрадалық оркестр әртісі» мамандығының студенттері мен магистранттары эстрада-джаз өнері саласындағы танымал музыкалық қайраткерлермен, эстрада-симфониялық және эстрадалық-джаз оркестрлерінің музыканттарымен, көптеген эстрадалық топтармен, рок, поп ұжымдарымен кәсіби деңгейін және білім беру процесін барынша арттыру үшін тығыз жұмыс жасай алады. Бұл музыкалық білім беру шеңберінде музыкалық тәжірибені беру жас орындаушылардың неғұрлым тәжірибелі музыканттармен жеке байланыста болуына қатысты жүзеге асырылады. Фактологиялық деректерге қарағанда, тарихи тәжірибеге қарағанда, кәсіби қызметтің бір түрі педагогикалық болып табылады деп пайымдауға негіз бар. Тәжірибелі тәлімгерлер өз шәкірттеріне орындаудың қыр-сырын түсіндіреді, жастарға өздері тәрбиеленген орындаушылық шеберліктің құпияларын, ұстанымдарын және орындау мәнерін ашуға көмектеседі.

Бұл жүйе музыкалық тәжірибені берудің белгілі бір тәсілдерінің жиынтығын білдіреді, олардың көбі қазіргі уақытта музыкалық-педагогикалық практикада джаз, рок, поп музыканы оқу кезінде ғана емес, сонымен қатар ұлттық музыкалық мәдениетті зерделеу кезінде де қолданылады. Ол шын мәнінде өзінің әлеуетті мүмкіндіктері бойынша таза орындаушылық және педагогикалық жағынан бірегей болып табылады. Музыкалық-шығармашылық – ол орындаушылық ұтқырлыққа, орындалатын музыкалық материалға толық сәйкес келетін бейнені, мазмұнын беру кезінде толқудың табиғи жағдайына қол жеткізуге ықпал етеді. Оның педагогикалық мақсаттылығы оқытуды ұйымдастыру бастауыш музыканттың орындаушылық дәстүрлерге біртіндеп кіруіне, оны неғұрлым күрделі міндеттерге дайындауға қолайлы жағдай жасайды. Осыған байланысты, вокалдық орындаушылардың кәсіби шеберлігін бағалау критерийлері кәсіби білім, кәсіби шеберлік және әр түрлі орындаушылық, шығармашылық және ұйымдастырушылық функцияларды орындауда жеке практикалық тәжірибесінің болуы болып табылады. Бүгінгі күні музыканттың орындаушылық шеберлігі жоғары болған сайын, ода ұйымдастырушылық жағынан ғана емес, мазмұндық жағынан да дербестік көп болады.

Ғалым В. Кузнецовтың пікірінше, тәрбие - күрделі процесс. Онда үнемі интенционалды және экстенционалды компоненттер бар. Бірінші компонент-мақсатты түрде жүзеге асырылатын тәрбие. Екінші әлеуметтік-мәдени ортаның, ата-аналардың, тұрмыстық қарым-қатынастың және т.б. әртүрлі факторларының, формальды түрде белгілі бір мақсатқа ие емес, арнайы тәрбие мен оқытуға бағытталмаған, бірақ болашақ орындаушының жеке тұлғасының қалыптасуына қуатты әсер етеді. Экстенциялық тәрбие іс жүзінде адамдардың күнделікті өмірінің органикалық бөлігі болып табылады, ол қоршаған ортаның адам санасына әсер етуінен көрінеді. Қарастырылып отырған мәселеге тікелей қатысы жоқ егжей-тегжейлерге қарамастан, тәрбиелеудің екі факторы да адамның саналы идеалы емес, белгілі бір құндылықтар жүйесіне сүйенетінін атап өткен жөн.

«Интенционалды» тәрбиенің қалыптасқан мақсаты, белгілі бір мазмұны мен ұйымдастырылған құралдар жүйесі бар. Мақсатты тәрбиелеу, әдетте, әлеуметтік орта адамның қоршаған ортаға жиі теріс әсер етуіне қарсы тұруға тура келеді. Бұл ереже музыкалық білім берудің бастапқы кезеңін қарастыру үшін ерекше өзекті. Мақсатты

тәрбиелеу үшін қазіргі уақытта қоғамда қабылданған құндылықтар жүйесін есепке алу қажет. Сондықтан педагогикалық ғылым үшін қоғамның адам құндылықтары мен тарихтағы адамның идеалы туралы түсінігінің өзгеру процесін түсіну маңызды» [1, 47-48].

Студенттер мен магистранттардың кәсіби қызметінің объектілері ретінде мәдениет және өнер ұйымдары, оқу орындары: концерттік ұйымдар мен филармониялар, драмалық, музыкалық театрлар, киностудиялар, теледидар, жазу студиясы, жеке және ұжымдық өнер көрсету, шығармашылық қорлар мен бірлестіктер, одақтар мен орталықтар, өнеркәсіптік және жеке өндірістер, орта музыкалық оқу орындары, эстрадалық-цирк колледжі және П.И. Чайковский атындағы музыкалық колледжі, балалар музыка мектептері бар.

Болашақ мамандардың кәсіби қызметіне концерттерді, балалар іс-шараларын, шоу бағдарламаларын музыкалық-көркем безендіру, халықаралық байқаулар мен фестивальдарға қатысу, ұжым мен топқа басшылық ету, шоу бағдарламасы мен авторлық аранжировкалардың өнеркәсіптік және жеке үлгілерін жобалау-қою, шығармашылық ұжымдардағы жұмыс, педагогикалық, әдістемелік және ғылыми-зерттеу қызметі, яғни білім беру бағдарламасы толық, сапалы білім алу үшін жағдайларды қамтамасыз етуге бағытталған, эстрадалық-джаз өнері саласындағы кәсіби құзыреттілікті арттыруға бағытталған.

Отандық музыкатануда эстрада вокалистерін дайындаудың қазіргі кезеңінде республикада танымал музыкатанушы ғалымдар мен ғалым-педагогтердің жетекшілігімен орындалатын бағыттың әр түрлі аспектілерін бейнелейтін көптеген магистрлік диссертациялар арналған. Олар республикадағы вокалды-эстрадалық өнер және орындаушылық саласындағы ғылыми зерттеулердің динамикасын көрсетеді.

Олардың ішінде Н.Дәуешев [2], Ф. Ескенеев [3], Какимбекова А. [4], Р. Мұстафаева [5], М.Галицкая А. [6], А.Альмадиев [7], Р.Башаев [8], Арынтаева [9], Б. Мұхаев [10] және т.б. магистрлік диссертациялар бар. Т. Жүргенов Академиясы қабырғасында қорғалған төменде көрсетілген ғылыми жұмыстар осы бағыттың қазіргі заманғы музыка білімінде талап етілу деңгейін көрсетеді.

М.Е. Күмісқалиеваның «Орындаушы – Эстрадалық музыка вокалистын даярлауда кәсіби коммуникация мәдениетін қалыптастыру» (2012) магистрлік диссертациясында музыкалық эстрада әртісі кәсіби коммуникация мәдениеті оң түсті сезімдер мен уайымдар, жарқын әсерлер мен бейнелі ассоциациялар «транслятор» ретінде қарастырылады, онда орындаушылық дағдылар эстраданың музыкалық өнері құбылыстарына саналы пікірлерді дамытуға бағытталған.

Мырзагереев Арыстан Садуакасовичтің «Мюзикл эстрадалық-орындаушылық өнерді дамыту құралы ретінде» (2012) магистрлік диссертациясында вокалистерді эстрадалық-орындаушылық қызметке мюзикл құралдарымен дайындау мәселесі қарастырылуда, ол біртіндеп кәсіпқойлық және танымал етуге шығады, музыканың сахналық монтажы ретінде, хореографиямен, пластикамен, қойылым әсерлерімен және т. б. қоса, театр түрінде ұсынылады.

В.С. Игнатенконың «Сахна толқуы және оны эстрада вокалистінің музыкалық-орындаушылық шығармашылығында ескеру» магистрлік диссертациясы (2013) музыкалық эстрада вокалистінің орындаушылық өнері – өзекті мәселе арнасында орындалған, соның негізінде музыкалық-мәнерлі құралдарды дыбыстандыруда, интонациядауда көрсетілген маман тұлғасының қасиеттерінің интегративті сипаттамасы негіз ретінде алынған.

З.К. Құрманбаеваның «Музыкалық эстрада вокалистінің актерлік – сахналық және пластикалық дайындығының өзара әрекеті» (2013) магистрлік диссертациясы музыкалық эстрада вокалистінің орындаушылық қызметінің маңызды мәселесіне – актерлік – сахналық және пластикалық біліктердің өзара байланысына арналған. Ю. В. Печенкинаның «Болашақ эстрада артистерін классикалық гитарада ойнауды дайындауда музыкалық – орындаушылық талдау» магистрлік диссертациясы (2015) классикалық гитарада эстрада артистерінің ойын әрекеттерін музыкалық – орындаушылық талдауға арналған, «талдаймын – бағалаймын - іске асыру құралдарын таңдаймын» деген негізгі идея алынды.

Осы мағынада Мухамедиярова Арманай Мейірханқызының «Музыкалық эстрада вокалистын джаздық импровизациялауды оқытудағы әртістік өзін-өзі көрсету өнері» (2015) ғылыми жұмысының тақырыбы аса өзекті болып табылады және жарықтандыру үшін таңдалған аспектінің маңыздылығының айқын дәлелі болып табылады.

Студенттердің музыкаға эмоциялық – саналы қарым – қатынасын зерттеу мәселесі вокалдық-ансамбльдік эстрадалық орындаушылық жағдайында өз дамуын алады. Эмоционалдық пен сананың үйлесімді үйлесімі эмоциялық эстрадалық вокалисттің сапасы бола отырып, ақыл-ойдың әрекетін ынталандырады, ал сана жалпы, эстрадалық ансамбльдің, атап айтқанда, музыканы мақсатты тануды және сенімді орындауды қамтамасыз етеді. «Вокалдық ансамблдегі эстрадалық музыкаға студенттердің эмоционалды – саналы көзқарасы» (2016) атты тақырып Елубаева Маржан Аманқызының магистрлік диссертациясында толық жарық көрді.

Орындаушы-музыканттың жеке – кәсіби ұстанымы – тұлғаның басым сапасы, терең психологиялық, көркем – зияткерлік, құндылық – бағдарлы көріністердің, кәсіби білім мен ұсыныстардың, нанымдардың, идеалдардың, практикалық тәжірибенің синтезін сипаттай отырып, «Вокалдық – эстрадалық музыканы орындаушының жеке-кәсіби позициясының қалыптасуы» (2016) Наби Наринаның магистрлік диссертациясында көрініс тапты.

Ж.Т. Төлешевтің «Музыкалық эстрада орындаушысын вокалдық дайындау үдерісінде таңдалған мамандыққа танымдық қызығушылықты қалыптастыру» магистрлік диссертациясы (2014) музыкант – эстрадалық өнер вокалистінің таңдаған мамандығына танымдық қызығушылықтың проблемасын зерттейді және ғылыми білімнің эстетикалық, психологиялық, музыкатану, социологиялық, педагогикалық аспектілерін қамтиды. Осылайша, қазақстандық эстрада әншілерінің кәсіби дағдыларының қазіргі заманғы эстраданың жоғары сапалы әлемдік талаптарына сәйкестігі бүгінгі таңда отандық мәдениеттің маңызды талаптарының бірі болып табылады. Осыған байланысты Қазақстанның біртұтас халқының бай мәдени мұрасын сақтау мен көпшілікке тарату қажеттілігі туындайды.

Эстрада вокалистері мен эстрада оркестірінің орындаушылары ең танымал болу үшін өнер тарихы және әлемдік мәдени үрдістің ерекшеліктері, эстрада өнері саласындағы ғылыми зерттеу әдістері, әлемнің ғылыми және философиялық тұжырымдары, рухани құндылықтары және олардың мәні туралы түсінікке ие болуы тиіс. Шығармашылық тәжірибені лайықты жүргізу үшін ол әлемдік және отандық өнер мен мәдениеттің тарихын, олардың даму заңдылықтарын, шығармашылық процестің ерекшеліктерін білуі тиіс. Жақсы кәсіби формада болу және өз мамандығы бойынша мәдени үрдістерді дұрыс қабылдау қажет.

Әдебиеттер тізімі

1. **Кузнецов Е.** Из прошлого русской эстрады. / Е.М. Кузнецов М.: Искусство, 1958. - 366 с.
2. **Дәуешев Н.** «Қазақстандағы эстрада өнерінің даму үрдістері (вокалды аспапты ұжымдардың үлгісінде 1991-2011 жж. кезеңі)». 6М040800 «Эстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2014.
3. **Ескенеев Ф.** «Отандық эстрадалық әншіліктің қалыптасуы мен дамуы». 6М040800 «Эстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2014.
4. **Какимбекова А.** «Эстрадизация фольклора в контексте отечественного современного музыкального искусства». Диссертация на соискание академической степени магистра искусствоведческих наук. Специальность М6040400 «Традиционное Музыкальное Искусство» (научно-педагогическое направление) – Алматы, 2015.
5. **Мұстафаева Р.** – «Қазақ мәдениетіндегі айтыс өнерінің даму үрдістері». 6М040400 – «Дәстүрлі музыка өнері» мамандығы бойынша Академиялық магистр дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация. - Алматы, 2016.
6. **Галицкая М.** «Феномен музыкальности и его воздействие на формирование стилевых течений в эстрадном музыкальном искусстве». Диссертация на соискание академической степени магистра искусствования. Специальность 6М040800 – «Искусство эстрады». – Алматы, 2016.

7. *Альмадиев А.* «Массовая музыка Казахстана: новые тенденции в популяризации вокалистов эстрады». - Диссертация на соискание академической степени магистра искусствоведения. Специальность 6М040800 – «Искусство эстрады». Алматы, 2017.
8. *Башаев Р.* «Отечественное эстрадное искусство в контексте деятельности Ассамблеи народа Казахстана». Диссертация на соискание академической степени магистра искусствоведения. Специальность 6М040800 – «Искусство эстрады». - Алматы, 2017.
9. *Арынтаева А.* «Қазақстанның эстрадалық өнеріндегі фольклорлық жанрларды интерпретациялау модельдері», 6М040800 «Эстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2019.
10. *Мұхаев Б.* «Түркі халықтарының заманауи эстрада өнеріндегі сабақтастық мәселелері». 6М040800 «Эстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2019.

References (transliterated)

1. *Kuznecov E.* Iz proshlogo russkoj estrady. / E.M. Kuznecov M.: Iskusstvo, 1958. - 366 s.
2. *Daueshv N.* «Қазақстандағы эстрада өнерінің даму үрдістері (vokaldy asppty ұзхымдардың үлгісінде 1991-2011 жж. кезеңі)». 6М040800 «Eстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2014.
3. *Eskeneev F.* «Отандық эстрадалық әншіліктің қалыптасуы мен дамуы». 6М040800 «Eстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2014.
4. *Kakimbekova A.* «Estradizaciya fol'klora v kontekste otechestvennogo sovremennogo muzykal'nogo iskusstva». Dissertaciya na soickanie akademicheskoj stepeni magictra ickucctvovedcheckix nauk. Special'nost' M6040400 «Tradicionnoe Muzykal'noe Ickucstvo» (nauchno-pedagogicheskoe napravle) – Алматы, 2015.
5. *Мұстафаева Р.* – «Қазақ мәдениетіндегі айттық өнерінің даму үрдістері». 6М040400 – «Дәстүрлі музыка өнері» мамандығы бойынша Академиялық магистр дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация. - Алматы, 2016.
6. *Galickaya M.* «Fenomen muzykal'nosti i ego vozdejstvie na formirovanie stilevyh techenij v estradnom muzykal'nom iskusstve». Dissertaciya na soiskanie akademicheskoj stepeni magictra iskusstvovedeniya. Special'nost' 6М040800 – «Iskusstvo estrady». – Алматы, 2016.
7. *Al'madiev A.* «Massovaya muzyka Kazahstana: novye tendencii v populyarizacii vokalistov estrady». - Dissertaciya na soiskanie akademicheskoj stepeni magictra iskusstvovedeniya. Special'nost' 6М040800 – «Iskusstvo estrady». Алматы, 2017.
8. *Bashaev R.* «Otechestvennoe estradnoe iskusstvo v kontekste deyatel'nosti Assamblei naroda Kazahstana». Dissertaciya na soiskanie akademicheskoj stepeni magictra iskusstvovedeniya. Special'nost' 6М040800 – «Iskusstvo estrady». - Алматы, 2017.
9. *Aryntaeva A.* «Қазақстанның эстрадалық өнеріндегі фольклорлық жанрларды интерпретациялау моделдері», 6М040800 «Eстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2019.
10. *Мұхаев В.* «Түркі халықтарының заманауи эстрада өнеріндегі сабақтастық мәселелері». 6М040800 «Eстрада өнері» мамандығы бойынша өнертану ғылымдарының магистрі дәрежесін алу үшін жазылған диссертация. - Алматы, 2019.

Автор туралы мәлімет:

Дарига Орашевна Салыкова – Т.Жүргенов атындағы қазақ ұлттық өнер академиясының «Эстрада оркестрінің әртісі» кафедрасының ұстазы.

Сведения об авторе:

Дарига Орашевна Салыкова – преподаватель кафедры «Инструменты эстрадного оркестра» Казахской национальной академии искусств им.Т.Жургунова

Information about the author:

Dariga Orashevna Salykova – teacher of the Department "instruments of pop orchestra" of the Kazakh national academy of arts.Т. Zhurgenova.